

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА

Факультет романо-германської філології
Кафедра французької філології

Силабус навчальної дисципліни

**КАТЕГОРІЯ МОДАЛЬНОСТІ В
ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ**

Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський)
Галузь знань:	03 Гуманітарні науки
Спеціальність:	035 Філологія
Спеціалізація:	035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька
Освітньо-професійна програма:	Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька
Семестр, рік навчання:	8, 4
Статус дисципліни	Вибіркова
Обсяг:	3 кредити ЄКТС, 90 годин, з яких: лекції – 20 годин, практичні заняття – 16 годин, самостійна робота – 54 години
Мова викладання:	французька
День, час, місце:	Відповідно до розкладу
Викладачі:	Інна Володимирівна ПАНЧЕНКО , к. філол. н., доцент кафедри французької філології
Контактна інформація:	ines8@ukr.net
Робоче місце:	бульвар Французький, 24/26, кафедра французької філології (ауд. 124)
Консультації:	За затвердженим графіком (http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/rgf/french/Info_vish_o_svita/grafik_konsult_vikladachiv_franc_filo.pdf)
Передреквізити:	«Основна іноземна мова (французька)», «Стилістика основної іноземної мови (французької)», «Основи теорії мовних комунікацій», «Теоретична граматики основної іноземної мови»
Постреквізити:	«Основна іноземна мова (французька)», Перекладацька практика, Курсова робота з іноземної мови, Атестаційний екзамен з основної іноземної мови (французької) та зарубіжної літератури
Мета навчальної дисципліни:	надання здобувачам вищої освіти поглибленого уявлення про мовну модальність, як фундаментальну категорію, що реалізується у багатофункціональних виявах, відображаючи складний суб'єктивний світ особистості.

<p>Завдання навчальної дисципліни:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – визначення модальності як багатоаспектної семантичної категорії, змістовний обсяг якої визначається смисловою двоаспектністю та репр езентується різнорівневими мовними засобами; – формування розуміння тексту як суб'єктивного образу об'єктивної дійсності, варіанта її інтерпретації, що є індивідуально-авторською картиною світу; – усвідомлення категорії модальності як одної з мовних універсалій, яка може знаходити вираження на різноманітних рівнях мови і має поняттєві, ціннісні та образні характеристики; – аналіз художніх текстів з метою виділення основного змісту та його модальної частини, яка виражає інтелектуальне, емоційне або вольове судження мовця по відношенню до дійсності.
<p>Очікувані результати навчання:</p>	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – основні парадигми дослідження тексту і їх вплив на розуміння феномену текстуальності, викладені в працях вітчизняних та зарубіжних дослідників; – поняття адресованості у її семантико-структурному, змістово-оповідному та власне вербальному ракурсах; – категорію авторської модальності та її складові, а саме емоційну та оцінну лексику, афективний синтаксис, граматичну, лексичну та композиційну репрезентації авторської інтенції; – основні поняття і базові положення лінгвостилістики, інтерпретації тексту, дискурсології та загального мовознавства; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – самостійно збирати, опрацьовувати, узагальнювати й всебічно аналізувати результати філологічних досліджень у галузі теорії тексту; – розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру; – проектувати теоретичні знання на моделювання стратегій щодо аналізу, коментарів та пояснень структурно-семантичних та лінгвопрагматичних, властивостей художнього твору; – прогнозувати авторські інтенції, закладені в текст, та враховувати його ймовірний вплив на читача; – у процесі інтерпретативного аналізу тексту приділяти значну увагу його антропоцентрам (образу автора та образу читача), які реалізуються крізь призму текстових категорій адресантності та адресованості у їхніх інтенційних і рецептивних виявах.

Зміст навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1. Dimension textuelle de la modalité subjective

Тема 1. Modalité comme catégorie subjective ethno-universelle. Approches théoriques de la modalité.

Тема 2. Modalité en tant que catégorie de texte. Auteur – Narrateur. Lecteur – Narrataire. Fiction – Narration – Mise en discours.

Тема 3. Modalité en tant que catégorie de langue. Modalité et modalisateurs. Dictum et modus.

Тема 4. Modalités d'énonciation. Assertion. Interrogation. Injonction.

Тема 5. Modalités d'énoncé. Modalité logique. Modalité affective. Modalité appréciative.

Тема 6. Maurice Leblanc « Un amour ». Déconstruction du texte : niveau thématique, niveau lexical, niveau grammatical.

Тема 7. Maurice Leblanc « Un amour ». Pragmatique et modalité. Synthèse interprétative.

Тема 8. Théophile Gautier « Deux acteurs pour un seul rôle ». Déconstruction du texte : niveau thématique, niveau lexical, niveau grammatical.

Тема 9. Théophile Gautier « Deux acteurs pour un seul rôle ». Pragmatique et modalité. Synthèse interprétative.

Змістовий модуль 2. Dimension linguistique de la modalité subjective

Тема 10. Subjectivité et affectivité. La mise en discours des sentiments et des émotions.

Тема 11. Actualisation et variations discursives des faits de langage. Modalité évaluative non-axiologique. Modalité évaluative axiologique.

Тема 12. Typologie discursive d'un texte littéraire. Forme narrative. Forme descriptive. Forme informative. Forme explicative. Forme argumentative. Forme injonctive. Identification des principales visées de l'auteur et des personnages.

Тема 13. Marques de modalité dans un texte littéraire. Vocabulaire connoté. Figures de style.

Тема 14. Marques de modalité dans un texte littéraire. Temporalité. Aspect. Auxiliaires modaux. Verbes attributifs. Typologie sémantique et syntaxique des phrases : phrase non verbale, phrase emphatique, phrase à présentatif, phrase négative, phrase impersonnelle. Ponctuation expressive.

Тема 15. Octave Mirbeau « Vers le bonheur ». Déconstruction du texte : niveau thématique, niveau lexical, niveau grammatical.

	<p>Тема 16. Octave Mirbeau « Vers le bonheur ». Pragmatique et modalité. Synthèse interprétative.</p> <p>Тема 17. Serge Nérac « Un bon cru ». Déconstruction du texte : niveau thématique, niveau lexical, niveau grammatical.</p> <p>Тема 18. Serge Nérac « Un bon cru ». Pragmatique et modalité. Synthèse interprétative.</p>
<p>Методи навчання:</p>	<p>лекція, пояснення, коментування, бесіда, дискусія, опис мовних фактів і граматичних явищ, самостійні завдання, творчі завдання.</p>
<p>Рекомендована література:</p>	<p style="text-align: center;">Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бацевич Ф., Кочан І. Лінгвістика тексту : підручник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 316 с. 2. Banks D. La modalité, le mode et le texte spécialisé. Paris : L'Harmattan, 2014. 132 p. URL : https://www.editions-harmattan.fr/livre-la-modalite-le-mode-et-le-texte-specialise-david-banks-9782336301143-42104.html <p style="text-align: center;">Додаткова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дрібнюк В. Т. Інтерпретація комунікативно-прагматичного аспекту суб'єктивної модальності. <i>Нова філологія</i>. 2012. № 48. С. 64-69. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Novfil_2012_48_17 2. Кость Г. М. Лексико-стилістичні засоби вираження імпліцитності в художньому тексті. <i>Іноземна філологія</i>. 2009. № 121. С. 186-192. URL : http://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/foreignphilology/article/view/506/508 3. Пахолок З. О. Гносеологічний і онтологічний статус категорії повторюваності: мовний та мовленнєвий виміри: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2013. 684 с. 4. Смущинська І.В. Суб'єктивна модальність французької прози: монографія. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2001. 255 с. 5. Badir S. La typologie sémiotique des modalités. Une mise au point. <i>Semiotica</i>. 2020. Vol.234. P.79-102. URL : https://philpapers.org/rec/BADLTS 6. Barbet C., Saussure L. de. Présentation : Modalité et éventualité en français. <i>Langue française</i>. 2012. №173. P.3-12. URL : https://tel.archives-ouvertes.fr/tel-02058884v1/html_references 7. Caudal P. Relations entre temps, aspect, modalité et évidentialité dans le système du français. <i>Langue française</i>. 2012. №173. P.115-129. URL : https://www.cairn.info/revue-langue-francaise-2012-1-page-115.htm 8. Couégnas N., Fontanille J. L'énonçabilité des mondes du sens. <i>Actes Sémiotiques</i>. 2017. Vol.120. URL : https://www.unilim.fr/actes-semiotiques/5868

	<p>9. Gosselin L. De l'opposition modus / dictum à la distinction entre modalités extrinsèques et modalités intrinsèques. <i>Bulletin de la Société de Linguistique de Paris</i>. 2015. Vol. 110. P. 1–50. URL :https://www.researchgate.net/publication/305432920_De_l'opposition_modusdictum_a_la_distinction_entre_modalites_extrinseques_et_modalites_intrinseques</p> <p>10. Gosselin L. Sémantique des jugements épistémiques : Degré de croyance et prise en charge. <i>Langages</i>. 2014. № 193. P.63-81. URL : https://www.cairn.info/revue-langages-2014-1-page-63.htm</p> <p>11. Mulder W. de, Patard A. Aux origines des emplois modaux de l'imparfait. Le cas de l'emploi hypothétique et de l'emploi contrefactuel. <i>Langages</i>. 2014. № 193. P.33-47. URL : https://www.cairn.info/revue-langages-2014-1.htm</p> <p style="text-align: center;">15. Електронні інформаційні ресурси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Електронна бібліотека Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського http://www.nbuv.gov.ua/ 2. Наукової бібліотеки ОНУ імені І.І. Мечникова http://lib.onu.edu.ua/ 3. Франкофонна цифрова бібліотек «Culturethèque» https://www.culturetheque.com/UKR/
Оцінювання:	<p>Поточний контроль: оцінювання усних відповідей, доповідей під час практичних занять.</p> <p>Підсумковий контроль: залік</p> <p>У ході поточного контролю студент може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожен модуль. Загальна оцінка з навчальної дисципліни – це середнє арифметичне суми балів за поточний контроль. Здобувач вищої освіти одержує підсумкову оцінку, якщо за результатами поточного контролю він набрав за кожен модуль 60 і більше балів.</p> <p>Якщо за результатами поточного контролю студент набрав менше 60 балів, або якщо він набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він повинен виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.</p>
ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»): <i>Відвідування занять</i> <i>Регуляція пропусків</i>	<p>Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій.</p> <p>Порядок та умови навчання регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І.Мечникова» (poloz-org-osvit-process_2022.pdf).</p>

<i>Дедлайни та перескладання</i>	Слід дотримуватися запропонованих у розкладі термінів складання сесії; перескладання відбувається відповідно до «Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти ОНУ імені І.І. Мечникова» (http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf)
<i>Політика академічної доброчесності</i>	Регламентується «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова» (polozhennya-antiplagiat-2021.pdf (onu.edu.ua))
<i>Використання комп'ютерів/телефонів на занятті</i>	Під час занять не дозволяється користуватися мобільними телефонами, які попередньо мають бути переведені у беззвучний режим. Електронні пристрої використовуються лише за умов наявності відповідної вимоги в навчальному завданні.
<i>Комунікація</i>	Всі робочі оголошення або надсилаються через старосту академгрупи на електронну пошту або Viber. Студенти мають регулярно перевіряти повідомлення і вчасно на них реагувати.